

Alla helgons dag

Predikan i Osby kyrka, 4 november 2006

”Helgonen”

Matt 5:1-12

När han såg folkskarorna gick han upp på berget. Han satte sig ner, och hans lärjungar kom fram till honom. 2 Han började undervisa dem och sade: 3 ”Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket. 4 Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade. 5 Saliga de ödmjuka, de skall ärva landet. 6 Saliga de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, de skall bli mättade. 7 Saliga de barmhärtiga, de skall möta barmhärtighet. 8 Saliga de renhjärtade, de skall se Gud. 9 Saliga de som håller fred, de skall kallas Guds söner. 10 Saliga de som förföljs för rättfärdighetens skull, dem tillhör himmelriket.

11 Saliga är ni när man skymfar och förföljer er och på allt sätt förtalar er för min skull. 12 Gläd er och jubla, er lön blir stor i himlen. På samma sätt förföljdes ju profeterna före er tid.

Vem vill inte bli lycklig? Vem vill inte lyckas här i livet? Och då gäller det ju att ta för sig och armbåga sig fram. Är man bara rik, har fått en hög position och inflytande, då har man väl alla förutsättningar att bli riktigt lycklig?

Hur är det då med dem som inte lyckas? För alla dem där livet inte blev vad de hade tänkt sig. De som känner sig misslyckade. De ömkansvärda. Är de hopplösa fall som vi kan beklaga men inte göra så mycket åt?

Den här dagen är ju helgonens dag, och jag är säker på att många helgon var just sådana här, som vi normalt skulle beklaga. Som inte var lyckade.

Men det kristna budskapet är ju ett glädjebudskap. Det är ju just det som ordet ”evangelium” betyder: glatt budskap. Ska vi inte vara glada och lyckliga då?

Det finns ibland i samhället nästan som ett krav att man ska vara lycklig. Som någon sa: inte nog med att man ska klättra i karriären, vara en god förälder, ställa upp ideellt, dessutom ska man vara lycklig också! Underförstått: just det sista orkade hon inte med...

Men när Jesus håller sin predikan så riktar han sig till just dem som inte orkar med att vara lyckliga. Hans glädjebudskap är inget som man behöver känna sig utestängd från ifall man i vanlig mening är olycklig. Det han säger här i saligprisningarna är att man kan vara lycklig även om man tycks vara beklagansvärd.

De saliga som Jesus beskriver är ju inte saliga eller lyckliga i någon enkel mening. Det är inte lyckan man kan känna när man har köpt en ny bil som det handlar om. För de här har ju inte undvikit sorger och olyckor utan tvärtom drabbats av dem.

Det är kanske en del av er i kyrkan idag som skulle känna igen sig bland en del av dessa, som Jesus prisar saliga. Han säger ju: "Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket. Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade". Alltså mitt i sin sorg och fattigdom så har de upptäckt en salighet som andra kanske inte ser, eller förstår var den kommer ifrån. En inre glädje som går på djupet och som kan finnas där även i svårigheten. Vad är det då för hemlighet som de saliga, eller kyrkans helgon har upptäckt?

Jag tror att hemligheten är för det första en insikt att man inte kan bygga sin egen lycka. Ändå är det just detta så många strävar efter, att åstadkomma sin egen salighet. "Var och en är sin egen lyckas smed" heter det ju, och de flesta går på det. Men ett sådant projekt är dömt att misslyckas.

Vi kan inte själva göra oss saliga, vi kan inte själva skapa mening med våra liv eller åstadkomma lycka och tillfredsställelse. För poängen är ju att meningen med mitt liv, den stora Meningen, måste vara större än mig själv och mitt liv. Det är bara när vi ingår i ett sammanhang som är större än oss själva som vi kan uppleva salighet.

När man läser saligprisningarna och ser på de människor som Jesus vänder sig till så är det en sak de har gemensamt: de saknar något. De som beskrivs som saliga är de som lider brist. De är fattiga i anden, de sörjer, de hungrar och törstar efter rättfärdighet. Alltså de längtar efter något mer, de kan inte finna lycka och mening i det som de har i sig själva.

Och det är bara den som lider brist som Gud kan ge något. Bara den som insett sitt behov av Gud kan Gud fylla. Bara den som inte har någon salighet i sig själv kan ta emot Guds salighet.

Men många har redan fyllt sig själv med allt eget, byggt upp en personlighet, en bild av sig själv där man har lagt till det ena efter det andra för att verka lyckad. Man har byggt sin identitet, sin självbild genom att addera, genom att lägga till saker. Utbildning, arbete, att ta på sig uppdrag, ja även att ställa upp ideellt kan vara ett led i projektet Mig Själv. Det projekt som aldrig upphör, aldrig stannar.

Hur skulle du svara på frågan: "Vem är du?". Ja, när man väl sagt sitt namn och ska gå vidare så är det ju inte ovanligt att man radar upp meriter, utbildningar och intressen som man håller igång. Och problemet är alltså att när man är fylld av sig själv, ja då finns det liksom inte plats för något mer, då ryms inte Gud.

Men de som är fattiga i anden försöker inte fylla sig själv. Ja, jag tror inte att de avstår från utbildning eller är allmänt lata på jobbet men de har förstått att inget av detta kan vara den stora Mening med mitt liv. Inte arbete, inte ens familj, inte något intresse hur stort det än är.

Om du går tillbaks till frågan: "Vem är jag?". Och så skalar du bort allt det yttre, allt det som ingår i din bild av dig själva. Plockar bort dina meriter, det du har gjort och producerat. Vad får du då kvar? Vad är kärnan i din identitet? Vem är du innerst inne?

Min sanna identitet kan jag bara ha i Gud, i Kristus. Det är bara när jag lever i en relation med honom som jag är mig själv.

"Saliga de som hungrar och törstar, de skall bli mättade" säger Jesus. Men det krävs mod att hungra och törsta! Det krävs mod att inte försöka fylla sig med något självproducerat för att mota bort hungern.

Helgonen de är de som har blivit fyllda av Gud genom att de först tömt sig själva. De har skalat bort allt eget och sen tagit emot Gud. Detta är på samma gång det svåraste och lättaste som finns, att släppa taget om sig själv för att kunna ta emot Gud. Insikten om att självförverkligande nås genom självuppgivelse. Att dö bort från sig själv och allt eget för att uppstå i Kristus. Den insikten kan man ha utan att våga ta den till sig. Kanske är det bara helgonen som når fram.

Om du hungrar och törstar efter något mer, trots att du kanske har "allt"? Sörjer du och känner dig fattig inombords? Ja, det är till dig som Jesus riktar sitt budskap ikväll. Sorgen och fattigdomen är själv förutsättningen för saligheten. Längtan efter Gud är förutsättningen för att ta emot Gud. Även om vi inte når fram i detta livet så väntar en fortsättning. "Er lön blir stor i himlen" avslutades ju evangeliet. Fattigdom och sorgen som du känner nu kommer där att bytas mot glädje och rikedom.